

Avsändarens tjänsteställe/handläggare

Regional utveckling,
Susanne Sahlin

Finansdepartementet

fi.remissvar@regeringskansliet.se
fi.ofa.sfo@regeringskansliet.seHandläggare/er beteckning
Fi2023/02517Datum
2024-09-04Dnr
24RUN289Sida
1(3)

Yttrande över remiss, Statskontorets rapport Koncentration av viss länsstyrelseverksamhet

Region Västernorrland tackar för möjligheten att inkomma med yttrande över Statskontorets rapport Koncentration av viss länsstyrelseverksamhet. Som regionalt utvecklingsansvarig aktör i Västernorrland väljer vi att utgå från det uppdraget och fokusera på delar som har bäring på regional utveckling, en väl fungerande flernivåsamverkan och länets gemensamma regionala utvecklingsstrategi, Ett Västernorrland - handlingskraft, livskraft och naturkraft.

Region Västernorrland har inför remisshanteringen haft en nära dialog och samverkan med Länsstyrelsen i Västernorrlands län, som med tidigare beslutade koncentrationsverksamheter och nu föreslagna kopplade verksamheter redan påbörjat överföringen av uppgifter till Länsstyrelsen i Norrbottens län.

Generella synpunkter

Inre effektivitet eller hållbar utveckling över hela landet?

Statskontorets egen bedömning är att koncentration av verksamheter primärt syftar till att tydliggöra statens regionala indelning, säkerställa rättssäkerhet och likvärdig handläggning samt tillgång till den kompetens som krävs för de "sällanuppgifter" som föreslås koncentreras. Man bedömer samtidigt att konsekvensanalysen primärt utgår från den statliga förvaltningens perspektiv och inte kommer att generera några större besparingar. En farhåga uttrycks också, avseende verksamheter som kräver lokalkännedom, närhet eller kontakter med kommuner att dessa kan utmanas. I Västernorrlands RUS finns en prioritering som uttrycker "upplevd närhet oavsett om den är fysisk och digital" och med denna förflyttning, som innebär att Länsstyrelsen i Norrbottens län ska utföra uppgifter över 52 % av Sveriges yta, menar Region Västernorrland att Statskontoret väljer statens inre effektivitet framför ändamålsenlighet och funktionalitet. Samma sak avseende konsekvenser ur alla hållbarhetsdimensioner; utan egentliga ekonomiska besparingar innebär större verksamhetsområden såväl längre avstånd (för såväl personal som kunder och berörda organisationer) som ökad klimatpåverkan vid exempelvis granskningsuppdrag. Region Västernorrland förstår den statliga ambitionen om att koncentrera för rättssäkerhet och likvärdighet; men

ifrågasätter att man väljer att flytta uppdrag som tidigare koncentrerats till Mellersta Norrland (Västernorrland och Jämtland Härjedalen) att enbart hanteras av Länsstyrelsen Norrbotten. Vi ifrågasätter därutöver varför man valt att remisshantera förslaget om de kompletterande verksamheterna; men inte den redan beslutade koncentrationen som i grunden är mer omfattande.

Konsekvenser som sträcker sig längre än ett avgränsat förslag

Region Västernorrland vill också belysa en bristande helhetssyn om den statliga förvaltningen och dess ändamålsenlighet och funktionalitet. Detta med hänvisning till Statskontorets bedömning (sid 17) om att det, med tidigare föreslagna koncentrationsverksamheter (som redan är under flytt) och utifrån regeringens kriterier, inte finns några ytterligare verksamheter som på ett entydigt sätt är lämpliga att koncentrera till samma sex länsstyrelser. Region Västernorrland har så sent som i mitten av juni 2024 bemött betänkandet En ny organisation för förvaltning av EU-medel (SOU 2024:22) som i kapitel 7.3 ger förslag till ny förvaltning av jordbruksfonderna. I detta förslag förordas att handläggning och prövning av areal- och djurbaserade stöd bör centraliseras till Jordbruksverket samt att hanteringen av projekt- och investeringsstöd bör koncentreras till färre länsstyrelser. Precis som i det remissyttrandet är vi och vår länsstyrelse oroad över hur olika förslag sammantaget riskerar såväl lokal som regional kompetens inom fler områden och hur staten ska uppnå målen i landsbygds- och den regionala utvecklingspolitiken; i Västernorrland och över hela landet. Vi håller med om Statskontorets egen bedömning att kännedom och kompetens om lokala och regionala förutsättningar riskerar att minska, både inom nu berörda sällanuppgifter och ovan nämnda områden inom de areella näringarna.

Bristande ansats till följd av fokus på inre effektivitet och rättssäkerhet

Region Västernorrland, som i det regionala utvecklingsuppdraget alltid uppmanas förhålla oss till helhetsperspektiv och integrerade, komplexa samhällsutmaningar, förvånas slutligen över att kopplingen mellan exempelvis ordningsvakter och civila skyddsvakter inte beaktas som en viktig lokal och regional fråga. Idag är uppgiften att godkänna personer till civila skyddsvakter inte en omfattande verksamhet. Men, med länsstyrelsernas myndighetsansvar för beredskap och totalförsvar torde det vara känt att Sverige, med NATO-medlemskap och ett oroande världsläge, kommer att behöva hantera fler skyddsobjekt och därmed fler ärenden avseende säkerhet och bevakning.

I Västernorrland byggs försvarsanläggningar åter upp, vi har börjat utbilda värnpliktiga soldater och länsstyrelsen ser att fler anläggningar föreslås till skyddsobjekt. Därmed ökar också behovet att upprätthålla kompetens och kapacitet för ökad efterfrågan. Statskontoret signalerar ex vis på sid 39, att förändringen som föreslås kan påverka kapacitet avseende beredskap och kris och att länsstyrelser, som inte längre kommer att hantera den här typen av ärenden, kan ha sämre kapacitet att hantera oförutsedda och

tillfälliga arbetsuppgifter, till följd av att bemanningen minskar. Ett sådant perspektiv torde ge fler perspektiv om negativa effekter och konsekvenser på lokal och regional nivå än den som Statskontoret slutligen valt att lägga fokus på; att tydliggöra den statliga indelningen på regional nivå.

Avslutande kommentar

Som en avgränsad fråga, med ansatsen sällanuppgifter som kan kopplas till redan beslutade koncentrationsverksamheter och som berör en så begränsad del av berörd länsstyrelses verksamhet, ställde Region Västernorrland oss inledningsvis tveksamma till att bemöta remisserbjudandet. Men med utgångspunkten att Länsstyrelsen Västernorrland, genom separata beslut och utredningar riskerar att ”tappa” omkring 15 % av nuvarande verksamhet, finns risker att den lokala och regionala kompetensen och kapaciteten urholkas. I sin tur riskeras den statliga delen av flernivåsamverkan både mellan offentliga aktörer och i perspektivet att vara statens förlängda arm i ett lokalt/regionalt territorium. Sammantaget ser vi att staten med bristande helhetssyn inte tar sitt ansvar för de territoriella politikområdena och målen om hållbar regional utveckling i Västernorrlands län.

Politikutveckling måste ske mellan politikområden och statens uppdrag kan inte avgränsas enbart till att omfatta den inre effektiviteten. Vid förändring av myndigheters uppdrag behöver staten i högre grad förhålla sig till vilka konsekvenser förslagen får i en lokal och regional kontext. Det ansvaret signaleras inte med aktuellt och parallellt liggande förslag.

REGION VÄSTERNORRLAND

Jonny Lundin
Ordförande Regionala utvecklingsnämnden